

Folkehelseforeningen

NORSK FORENING FOR FOLKEHELSE
Norwegian Public Health Association (NOPHA)

Folkehelseforeningen, PB 6686 St. Olavsplass, 0129 Oslo
Org. Nr. 983513786; www.folkehelseforeningen.no; E-post: post@folkehelseforeningen.no

Til høring i Stortingets helse- og omsorgskomite 9.mai 2019

Høringsnotat fra Folkehelseforeningen om Meld.St.19 2018-2019 Folkehelsemeldinga Gode liv i eit trygt samfunn

Innledning

Den nye Folkehelsemeldingen er svært omfangsrik og omfatter mye svært relevante områder innen folkehelsearbeid. Regjeringen vil mye.

Det er også fint at denne Folkehelsemeldinga henviser til andre relevante meldinger som vil ha en effekt på folks helse.

Det er bra at departementet igjen har en lang og fylldig litteraturliste som kan være svært nyttig for både departementer, fylkeskommuner, kommuner og utdanning.

Generelle kommentarer

Vi mener det er på tide med en evaluering av erfaringene med den (ikke lenger så) nye folkehelseloven, særlig med søkelys på:

- Er det blitt større helsefokus i offentlige (kommunale) planer?
- Er det bedre tverrsektoriell samordning av det breie helsefremmende arbeidet: trafikk-sikkerhet, farlige kjemiske stoff i produkter, konflikter industririsiko/boligområder, samspill matsikkerhet og ernæring?
- Hva er erfaringene med bruk av de konkrete virkemidlene innenfor miljøretta helsevern, jf. Folkehelseovens §§ 10-17?

Vi lever er i et reparasjonssamfunn. Det aller meste av HODs budsjett går til behandling og reparasjon, små deler til forebygging. Det må settes av mer midler til forebyggende og helsefremmende arbeid for at reparasjonsarbeidet på sikt kan minske. Regjeringen må stoppe nedskjæringen av midler til Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet, men tvert imot øke disse.

Vesentlige deler av det forebyggende og helsefremmende aktiviteter foregår i andre departementer enn helse- og omsorgsdepartementet (90-10% regelen). Det tverrsektorielle arbeidet må styrkes. Tverrsektorielle handlingsplaner må utvikles. Det må etableres mekanismer som gir påvirkningsmakt over andre departementer. Nå blir resultatene ofte minste felles multiplum, som en følge av den nåværende forvaltningspraksis hvor motstrebende departementer kan trenere og/eller motsette seg viktige tiltaksforslag.

Det frivillige arbeidet må styrkes slik at det kan etableres sterke påvirkningsstemmer utenfra regjeringen og forvaltningen. Folkehelseforeningen arbeider for å samle de frivillige organisasjonene på det forebyggende og helsefremmende feltet til iblant å kunne gi samstemmige og viktige innspill i folkehelsepolitikken. Det bør settes av midler til at et slikt samlende arbeid kan organiseres.

Spesielle kommentarer til Folkehelsemeldinga

Vi i Folkehelseforeningen klarer ikke å finne frem til hva som er regjeringens politikkutforming nasjonalt for å utvikle et helsefremmende samfunn. Eksempler på hva vi savner er å redusere skatter for lavinntektsgrupper, mindre avgifter som bompenger, kollektivtrafikk og mindre merverdiavgift på sunn mat som frukt og grønnsaker.

Videre ser vi i Folkehelseforeningen ikke noe politisk initiativ til å styrke statlig koordinering av folkehelsearbeidet med fokus på helse i alt vi gjør.

Medvirkningsparagrafen i Plan- og bygningsloven bør styrkes ytterligere for å sikre befolkningens demokratiske rettigheter.

Særlig rusforebygging blant studenter burde vært løftet tydeligere fram, se SHOT undersøkelsen 2018.

Felles kommentarer fra Folkehelseforeningen og vår samarbeidspartner Norsk nettverk for forskning og utdanning på helsefremming

Det er fortsatt behov for økt kompetanse i folkehelsevitenskap/arbeid og forskning. Det burde ha vært bedre belyst i meldinga.

Kunnskapsgrunnlaget – det kvalitative grunnlaget burde fått større plass. De kvantitative siden av kunnskapsgrunnlaget vektlegges for mye.

Det eksisterer en del informasjon om ulike tiltak og deres effekt. Det er imidlertid vesentlig mindre kunnskap om hva som skal til for at tiltakene skal fungere, det vil si kunnskap om hvordan tiltakene bør implementeres. Det er derfor behov for både implementeringsforskning, evalueringsforskning og kunnskapsoppsummeringer om den begrensede forskningen som er gjort.

Vi mener at Folkehelsemeldinga også bør ha et søkelys på arbeid og helse. Den produktive delen av befolkningen tilbringer en tredjedel av dagen på en arbeidsplass. Det sier seg selv at forhold på arbeidsplassen kan påvirke de ansattes helse vesentlig.

Tannhelse er en svært viktig del av folks helse knyttet til ernæring, inkludering og sosialt nettverk på alle arenaer i samfunnet, og burde vært mer omtalt i meldinga.

Lykke til med å utforme en nasjonal politikk som videreutvikler et helsefremmende samfunn.

Med vennlig hilsen

Jorid Grimeland
Styreleder

Johan Lund
Generalsekretær